

— Polyteknikerraadets Forretningsudvalg bestod for 1925—26 af følgende polytekniske Studerende: G. Haarh, Formand, F. Garde, Næstformand, B. R. Jacobsen, Sekretær, og A. Andreasen, Kasserer. Under 19. Juni 1926 meddelte Polyteknikerraadet, at stud. polyt. G. Haarh paa Grund af Eksamensarbejde havde ønsket at trække sig tilbage som Formand for Raadet. I hans Sted havde Raadet valgt stud. polyt. F. Garde til Formand.

III. Laboratorier, Samlinger m. m.

Midlertidig Nedsættelse af Laboratoriernes og Samlingernes Annu.

Paa Finansloven for 1925—26 blev der paa Den polytekniske Lærestalts Udgiftsposter b. 1. — b. 22. opført et Beløb af ialt 352,345 Kr., hvilket Beløb imidlertid i Henhold til Bemærkning paa Finansloven vilde være at nedsætte med en samlet Sum af 27,000 Kr. at fordele paa Underkonti 1—15 og 17—22. Med Ministeriets Approbation blev Nedsættelsen fordelt paa samme Maade som i Finansaaret 1924—25; se Univ. Aarvog for 1923—24, Side 181—82.

Paa Finansloven for 1926—27 blev de ovennævnte Udgiftsposter opført med et Beløb af 430,801 Kr., der i Henhold til Bemærkning paa Finansloven vilde være at nedsætte med en samlet Sum af 62,000 Kr., der med Ministeriets Approbation blev fordelt paa de enkelte Udgiftsposter paa følgende Maade:

b. 1. Det kemiske Laboratorium. a. Til Raadighed for Fabrikingeniører m. fl., ordentlig: 29,200 Kr. nedsattes til 23,400 Kr. og overordentlig: 2976 Kr. nedsattes til 2701 Kr. b. Til Raadighed ved Undervisningen for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører, 6500 Kr., nedsattes til 5200 Kr.

b. 2. a. Det teknisk-kemiske Laboratoriums Afdeling for almenteknisk Kemi, 14,000 Kr., nedsattes til 11,200 Kr. b. Det teknisk-kemiske Laboratoriums Afdeling for Mørtel, Glas og Keramik, 14,550 Kr., nedsattes til 12,700 Kr.

b. 3. Det fysisk-kemiske Laboratorium, ordentlig: 10,000 Kr., nedsattes til 8000 Kr. og overordentlig: 10,000 Kr. nedsattes til 9000 Kr.

b. 4. Det bioteknisk-kemiske Laboratorium, 8000 Kr., nedsattes til 6400 Kr.

b. 5. a. Instrumentsamlingens Vedligeholdelse og Forøgelse, 12,000 Kr., hvoraf 5000 Kr. til Nyanskaffelser, nedsattes til 9600 Kr., hvoraf 2600 Kr. til Nyanskaffelser. b. Det fysiske Laboratorium, 15,000 Kr., hvoraf 5000 Kr. til Nyanskaffelser, nedsattes til 12,000 Kr., hvoraf 3000 Kr. til Nyanskaffelser.

b. 6. Det elektrotekniske Laboratorium, 15,000 Kr., hvoraf 5000 Kr. til Nyanskaffelser, nedsattes til 12,000 Kr., hvoraf 3000 Kr. til Nyanskaffelser.

- b. 7. Maskinlaboratoriet, 15,000 Kr., hvoraf 5000 Kr. til Nyanskaffelser, nedsattes til 12,000 Kr., hvoraf 3000 Kr. til Nyanskaffelser.
- b. 8. Den teknologiske Samling, 8000 Kr., nedsattes til 7000 Kr.
- b. 9. Undervisningen i Materiallære: 22,500 Kr., nedsattes til 20,100 Kr.
- b. 11. Biblioteket, 7200 Kr. nedsattes til 6200 Kr.
- b. 12. Ekskursioner 10,900 Kr. nedsattes til 9000 Kr.
- b. 13. Landmaalingsøvelser, Instrumenters Anskaffelser og Vedligeholdelse og Transport, 22,500 Kr., nedsattes til 18,000 Kr.
- b. 14. a. Anskaffelse af Modeller og Tegninger, til Brug ved Undervisningen i Opvarmnings- og Ventilationsanlæg, ordentlig: 1500 Kr., nedsattes til 1200 Kr. og overordentlig: 1200 Kr. nedsattes til 1100 Kr.
- b. Anskaffelse af Modeller og Tegninger til Brug ved andre Forelæsninger 1800 Kr. nedsattes til 1500 Kr.
- b. 15. Til Raadighed ved Undervisningen i Mikroskopi og Rensdyrkning af Gæringsorganismer, 1225 Kr., nedsattes til 1000 Kr.
- b. 17. Laboratoriet for Telegrafi og Telefoni med den dertil hørende Samling, 11,000 Kr., nedsattes til 8800 Kr.
- b. 18. Det fotokemisk-fotografiske Laboratorium, 6600 Kr., nedsattes til 5900 Kr.
- b. 21. Laboratoriet for Bygningsstatik. 17,100 Kr. nedsattes til 11,600 Kr.
- b. 19. Det teknologiske Laboratorium, ordentligt: 25,000 Kr., nedsattes til 20,000 Kr., og overordentlig: 84,500 Kr. nedsattes til 76,050 Kr.
- b. 22. Den elektrotekniske Samling, 2000 Kr., nedsattes til 1600 Kr.

a. Det kemiske Laboratorium.

Undervisningen for Fabrikingeniører m. fl.

Overordentlig Bevilling. Paa Finansloven for 1926—27 blev der given en overordentlig Bevilling paa 2701 Kr. dels til Fornyelse af nogle Bordplader i Laboratoriet, der var saa medtagne, at de kun kunde anvendes en kort Tid endnu, og hvoraf en enkelt var ført med ud fra Laboratoriet i Studiestræde, dels til Fornyelse af nogle Stenborde, et Tørreskab m. m., som havde været i daglig, stærkt Brug siden Laboratoriets Indretning og nu ikke længere var anvendelige. Jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 1755—56.

— Om Skifte i Assistentstillingerne, se Side 183.

b. Det teknisk-kemiske Laboratorium.

1. Afdelingen for almenteknisk Kemi.

Omdannelse af Stillingen som faglig uddannet Betjent til en Laboratoriemesterstilling. I Skrivelse af 31. Oktober 1925 foreslog Læreanstalten Stillingen som mekanisk uddannet Betjent ved det teknisk-

kemiske Laboratoriums Afdeling for almen-teknisk Kemi omdannet til en Laboratoriemesterstilling.

Da Tjenestemandsløven af September 1919 blev gennemført, var dette Værksted endnu under Oprettelse, men det var efterhaanden paa Grund af det store og omfattende Arbejde, der udførtes i Laboratoriet, blevet et af de største Værksteder paa Læreanstalten, og den paagældende faguddannede Betjent maatte derfor fuldt ud udføre samme Arbejder som Læreanstaltens øvrige Laboratoriemestre, og der paa-hvilede ham samme Ansvar som disse.

Forslaget gennemførtes paa Normeringsloven for 1926—27, jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg B., Sp. 2267—68, og under 18. Juni 1926 meddelte Ministeriet Indehaveren af ovennævnte Stilling for en faglig uddannet Betjent Erik Just Ansættelse som Laboratoriemester ved det teknisk-kemiske Laboratoriums Afdeling for almen-teknisk Kemi.

I samme Skrivelse foreslog Læreanstalten Stillingen som Betjent ved det teknisk-kemiske Laboratoriums Afdeling for almen-teknisk Kemi omdannet til en 1. Betjentstilling. Dette Forslag nød ikke Fremme.

Overordentlig Bevilling. I Anledning af, at der fra Amtsvejinspektørforeningen i Danmark skete Henvendelse til Bestyreren af Læreanstaltens Laboratorium for almen-teknisk Kemi, Professor P. E. Raaschou om Afholdelse paa nævnte Laboratorium af et Kursus omfattende Redegørelse for Arten af de organiske Bindemidler til Veje, deres Forekomst, Fremstilling og vigtigste fysiske og kemiske Egenskaber samt en Gennemgang i Laboratoriet af de vigtigste Prøvemethoder for Stof af denne Art, Omraader, paa hvilke de udøvende Praktikere savnede den nødvendige Indsigt for at kunne kontrollere Materialier og Arbejder under Udøvelsen, ansøgte Læreanstalten i Skrivelse af 22. Januar 1926 Ministeriet for offentlige Arbejder gennem Undervisningsministeriet om et Tilskud paa 2500 Kr. af det Beløb, der var stillet til Raadighed for Ministeriet til Forsøg med Vejmaterialier, til Indkøb af flere af de til Kursusets Gennemførelse nødvendige Prøveapparater.

Under 25. Maj s. A. bevilgede det nævnte Ministerium det ansøgte Tilskud, der blev stillet til Raadighed for Bestyreren af det teknisk-kemiske Laboratorium for almen-teknisk Kemi.

2. Afdelingen for Mørtel, Glas og Keramik.

Forhøjelse af Laboratoriets Annuum. I Skrivelse af 2. Juni 1925 anmodede Laboratoriets Bestyrer, Professor Carl Jacobsen om en Forhøjelse af Laboratoriets Annuum fra 14,000 Kr. til 16,000 Kr. Han henviste til, at Huslejen m. m. af de Lokaler, som Laboratoriet benyttede i Malmøgade Nr. 5 og 7 i det forløbne Aar var steget med 550 Kr. og, at Laboratoriets Annuum i det hele ikke var tilstrækkelig til de nødvendige Indkøb. Paa Finansloven for 1926—27 blev Annuet forøget

med 550 Kr. til Dækning af den nævnte Forøgelse i Huslejen, men ved den foretagne Nedsættelse af Finanslovens Bevillinger blev Annuet fastsat til 12,700 Kr. Jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 1755—56.

c. Det fysisk-kemiske Laboratorium.

Bevilling til Laboratoriets Udvidelse. Da der viste sig Mulighed for at kunne overføre en Del af Lærestaltens Modellsamling til et ledigt Lokale ved Sølvgadens Kaserne, hvorved der paa Lærestalten vilde vindes Plads til en højst nødvendig Udvidelse af fysisk-kemisk Laboratorium, gentog Lærestalten et allerede i flere Aar stillet Forslag om en ekstraordinær Bevilling til Udvidelse af det fysisk-kemiske Laboratorium. Forslaget var fremkommet ved de yderst vanskelige Vilkaar, hvorunder nævnte Laboratorium arbejdede. Laboratoriets Budget var for ringe, og det manglede Plads. Der var i det hele taget et iøjnefaldende Misforhold til Stede mellem de Vilkaar, hvorunder der arbejdedes i Laboratoriet og den Betydning, som den fysiske Kemi havde som Videnskab og som Undervisningsfag. Det fysisk-kemiske Laboratorium var det eneste Sted i Danmark, hvor der gaves en videnskabelig Undervisning i fysisk Kemi, ligesom det var Landets eneste officielle Hjemsted for fysisk-kemisk Forskning. De fremragende fysisk-kemiske Arbejder, som var blevne udførte i Laboratoriet, havde medført, at fremmede Videnskabsmænd søgte dertil for at arbejde der, men med det nuværende Budget lagdes der alvorlige Hindringer i Vejen for Laboratoriets Virksomhed som videnskabeligt Institut.

Ved en Udflytning af Ingeniørmodellsamlingen fra Lærestaltens nuværende Bygninger vilde der kunne skaffes Plads til en Udvidelse af det fysisk-kemiske Laboratorium.

Paa Finansloven for 1926—27 foresloges der bevilget 10,000 Kr. som 1. Del af en 3-aarig Bevilling paa ialt 31,300 Kr. til Udvidelse af Laboratoriet. Jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 1755—58. Ved den foretagne Nedsættelse af Bevillingerne paa Finansloven blev 1. Del af Bevillingen nedsat til 9000 Kr.

— *Medhjælp i Laboratoriet.* I Anledning af, at Laboratoriets Bestyrer, Professor, Dr. phil. J. N. Brønsted i Skrivelse af 14. November 1925 anmodede om at maatte anvende 600 Kr. aarlig af det fysisk-kemiske Laboratoriums Budget til Udgift ved Maskinafskrivning, Korrespondance og andet kontormæssigt Arbejde, hvorom Lærestalten tilskrev Ministeriet under 18. s. M., meddelte dette i Skrivelse af 2. Januar 1926, at det intet fandt at erindre mod det ansøgte, men at man — da Annuet ikke gerne maatte anvendes til Afholdelse af faste Honorarer — maatte finde det rettest, saafremt Medhjælpen ikke kun krævedes midlertidigt, at et Beløb af 600 Kr. fremtidig overførtes fra Laboratoriets Annuum til Lærestaltens Medhjælpssum.

d. Det bioteknisk-kemiske Laboratorium.

Vikarhjælp. Paa Tillægsbevillingsloven for 1925—26 bevilgedes der 1776 Kr. 25 Øre til Vikarhjælp ved Laboratoriet i Anledning af den Assistent ved Laboratoriet, Fru Orla-Jensen givne Tilladelse til nedsat Arbejdstid; jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 5667—68

e. Det fysiske Institut.

1. Den fysiske Samling.

Forhøjelse af Honoraret for Medhjælperen ved Samlingen. I Skrivelse af 31. Oktober 1925 anmodede Lærestalten Ministeriet om at søge udvirket, at Stillingen som Medhjælper ved den fysiske Samling ændredes til en fast ansat, ikke videnskabelig uddannet Assistent med den for lignende Stillinger ved Universitetet fastsatte Løn.

Medhjælperens Arbejde var mangeartet og bestod i Pasning af Samlingens Bibliotek og Regnskab, Besørgelse af Korrespondancen (derunder Udsendelsen af fysiske Tidsskrifter til Gymnasielærere o. a.), Renskrivning, Korrekturlæsning, Beregnerarbejde m. m. Arbejdet var siden 1912 bleven besørget af den nuværende Medhjælper, som for Tiden lønnedes med et aarligt Honorar af 2000 Kr. + midlertidigt Tillæg.

Forslaget blev ikke fremmet paa Normeringsloven, men paa Finansloven for 1926—27 forhøjedes Medhjælperens Honorar med 500 Kr. til 2500 Kr. + midlertidigt Tillæg. Jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg B., Sp. 1753—56.

2. Det fysiske Laboratorium.

Beretning om Arbejder, udførte for Statsprøveanstalten i Finansaaret 1925—26. Undersøgelse af 6 højgradede Termometre, 228 Lægetermometre, hvoraf 18 maatte kasseres, 1 Normaltermometer, 2 Tungetermometre, 4 andre Termometre, 5 Audionlamper, 1 Manometer og 12 Lommelampebatterier samt Bestemmelse af Størkningspunkt for en Legering.

f. Det elektrotekniske Laboratorium.

Arbejder udførte for Statsprøveanstalten i Finansaaret 1925—26. Undersøgelse af 11 Elektricitetsmaalere, 16 alm. Strømtransformatorer, 2 Strømtransformatorer for 3000 Amp., 7 alm. eenfasede og 3 alm. trefasede Spændingstransformatorer, 1 Spændingstransformator for 30,000 Volt, 5 Amperemetre, 5 Westonshunter, deraf 2 Stk. til 3000 Amp., 5 Voltmetre, 3 alm. Wattmetre, 2 trefasede Kilowattmetre, 6 Elektromotorer, 1 Støvsuger, 1 Tachometer, 41 Glødelamper med 49 Fotometreringer, 16 Kondensatorer, 1 Højspændingsprøve med elektriske Ledninger, 2 Højspændingsprøver med Gummi, 1 Højspændingsprøve med Transformatorolie, 1 Isolationsmaaling af Isolationsmateriale, 10 Gittermodstande, 1 Varmeapparat og 2 Strygejern.

g. Maskinlaboratoriet.

Arbejder, udførte for Statsprøveanstalten i Finansaaret 1925—26:
Justering af 5 Stk. Indikatorfjedre.

h. Den teknologiske Samling.

I Beretningsaaret har Genstande, Lysbilleder og Films fra Samlingen været fremvist 205 Gange for ca. 5642 Personer, deriblandt Personer fra følgende Institutioner: Odense tekniske Skole, Den Suhrske Husmoderskole, Handelshøjskolen, Frederiksberg tekniske Skole, Skræddermesterforeningen af 1920, Teknisk Selskabs Skole, Frederiksberg Skolevæsen, Udstillingen for Fællesorganisation af Parcel ejere, Kursus for Lærere ved tekniske Undervisningsvirksomheder, Tømmerlavet, Holte tekniske Skole, Gentofte tekniske Skole, Læringshjemmets Minde, Solbjergvejens Kommuneskoles Elevforening, Dansk Pharmaceutforening, Studerende fra hollandske Universiteter under Ledelse af Professor Dr. D. van Os, og Bogbinderlavet.

i. Materialprøvelaboratoriet.

Af det paa Finansloven for 1925—26 genbevilgede Beløb 57,120 Kr. til Indretning af et Materialprøvelaboratorium i Staldbygningen ved Sølvgadens Kaserne, blev kun 29,860 Kr. 19 Øre anvendt i det nævnte Finansaar.

j. Tegne- og Konstruktionsøvelserne.

Omdannelse af en Assistentstilling ved Tegnestuen til en fast videnskabelig Assistentstilling. I Skrivelse af 29. September 1925 anmodede Professor i Tegning, J. Gunner om, at der i Stedet for den ene faste Assistentstilling ved Tegnestuen maatte blive oprettet en Amanuensisstilling, og at der tillagdes den anden faste Assistent lignende Løn som de faste, videnskabeligt uddannede Assisterter. Forslaget optoges paa Lærestaltens Forslag til Normeringsloven for 1926—27 og motiveredes i Overensstemmelse med det af Professor Gunner fremsatte med følgende:

»Ved Tjenestemandsløven af 1919 blev to af Assistentstillingerne ved Tegnestuen gjort faste med en Grundløn af 2220 Kr. stigende til 3420 Kr. Forholdene har efterhaanden ført med sig, at den ældste af disse faste Assisterter har faaet sit Arbejdsomraade betydelig udvidet, hvorved Tjenestetiden er blevet forlænget. Saaledes paahviler det ham at holde Foredrag for Fabrikingeniører om Geometriens Teori; for at de enkelte Studerende med Udbytte kan deltage i Tegneundervisningen. Tilsynet med de til Undervisningen i Tegning hørende Samlinger af Instrumenter, Tegnemateriel og Bøger paahviler ligeledes den nævnte Assistent. Disse Samlinger er i de senere Aar blevet betydeligt

udvidede. Assistenten fører desuden det daglig Tilsyn med Tegnestuens Inventar og træder i Stedet for Professoren som Leder af Tegnestuen paa Tider, hvor denne ikke kan være til Stede. Hans Stilling maa nærmest sidestilles med en Amanuensisstilling ved andre videnskabelige Institutter, og man foreslaar den derfor omdannet til en saadan Stilling med en Grundløn af 3480 Kr. stigende til 5280 Kr.

Den anden faste Tegneassistent falder ind under Rammen for de fast ansatte videnskabelige Assisterter, der for Tiden søger at faa deres Stilling forbedret. Hvis en saadan Forbedring gennemføres, vil det være uretfærdigt ikke at tillægge den nævnte Tegneassistent et Tillæg i Løn svarende til det, der opnaas for de faste videnskabelige Assisterter.«

Paa Normeringsloven blev Forslaget ændret til, at den førstnævnte Stilling, som beklædes af Assistent H. Heslet, omdannedes til en fast videnskabelig Assistentstilling, medens den anden forblev uforandret; jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 4738.

— *Oprettelse af en ny Assistentstilling i elektrotekniske Konstruktioner.* Da Udviklingen i to af Elektroingeniørernes Hovedfag: Elektriske Maskiner og Elektriske Anlæg skete saa hurtig, at det var vanskeligt — for ikke at sige umuligt — for en enkelt Assistent fuldt ud at følge med paa disse Omraader, hvortil kom, at Antallet af Elektroingeniørstuderende, som tog 1. Del af Eksamen, og som skulde deltage i Undervisningen i de nævnte elektrotekniske Fag var blevet 3 Gange saa stort, som det var for nogle faa Aar Siden, blev der paa Finansloven for 1926—27 givet Bevilling til Ansættelse af en ny Assistent i elektrotekniske Konstruktioner. Honoraret fastsættes til 3000 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg; jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 1751—52.

Om Stillingens Besættelse, se Side 183.

k. Biblioteket.

Forhøjelse af Bibliotekarens Honorar. I en Række af Aar har Lærestalten stillet Forslag om Ordningen af Personaleforholdet ved dens Bibliotek. Da Ministeriet ikke fandt Øjeblikket egnet til en saadan Ordning, stillede det Forslag paa Finansloven for 1926—27 om en Forhøjelse af Bibliotekarens Honorar med 1200 Kr., nemlig fra 2400 Kr. til 3600 Kr. + midlertidigt Tillæg. Forslaget vedtoges; jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg B., Sp. 1755—58.

l. Ekskursioner.

A/S Nordisk Brown Boveri, København, stillede i Forbindelse med A. G. Brown, Boveri & Cie, Baden, Schweiz, under 5. Maj 1926 2000 schw. Frank til Lærestaltens Raadighed for derved at muliggøre en Studierejse til Schweiz af Elektroingeniørstuderende.

m. Undervisningen i Opvarmning og Ventilation.

Paa Finansloven for 1926—27 genbevilgedes et overordentligt Beløb paa 475 Kr. til Assistance ved Øvelserne i Opvarmningsteknik, idet det forventedes, at Antallet af Studerende ved Undervisningen i nævnte Fag i Foraarshalvaaret 1926 vilde blive ligesaa stort som i Foraarshalvaaret 1925. Jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 1751—54.

— Ved Skrivelse af 13. April 1926 bifaldt Ministeriet, at Udgiftspost a. 6. — Betaling for Gennemsyn af Kursusarbejder — maatte overskrides med 199 Kr. for Finansaaret 1925—26. Overskridelsen hidrørte fra, at Antallet af Maskiningeniører, der indstillede sig til 2. Del af Eksamen, havde været større end tidligere.

— Kontoen til Anskaffelse af Modeller, Apparater og store Tegninger b. 14. a. blev paa Finansloven for 1926—27 foreslaaet forhøjet med 700 Kr. til 1500 Kr. Forhøjelsen fremkom efter Anmodning af Læreren i Opvarmning og Ventilation, Lektor C. F. Becker, der raadede over et Laboratorium, hvori varmetekniske Spørgsmaal kunde behandles forsøgsmæssigt. Lektor Becker havde saaledes i de forløbne Aar været beskæftiget med Spørgsmaal om økonomisk Varmeforsyning i Bygningskomplekser og havde i denne Forbindelse anstillet en Række Forsøg over rationel Opvarmning i eenstrengede Dampanlæg, hvis Resultater tegnede til at faa stor økonomisk Betydning. Den aarlige Bevilling til Laboratoriet havde hidtil kun været 800 Kr. Med et saa ringe Beløb var det selvfølgelig umuligt at gennemføre en Forsøgsvirksomhed af nogen Betydning. Behandlingen af opvarmnings-tekniske Spørgsmaal havde ikke alene Betydning for Lærestaltens Undervisning, men ogsaa for Samfundsøkonomien. Jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 1759—60. Bevillingen nedsattes med 20 pCt.

— Paa samme Konto bevilgedes der et overordentlig Beløb paa 1100 Kr. til Undersøgelse af nye Ovntyper. Der var i de senere Aar fremkommet en Række nye, meget anvendte Ovntyper, hvis varmetekniske Forhold ikke var tilstrækkelig belyst. Udgiften vilde ikke kunde afholdes af Laboratoriets Bevilling. Jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 1759—60.

n. Undervisningen i Vandbygningsfagene.

Anskaffelse af et Vandmaalingsinstrument. For at give de Studerende Lejlighed til ved Undervisningen i kultur-teknisk Vandbygning selv at udføre Vandføringsmaalinger, idet et nøje Kendskab til Vandløbenes Vandføring og Variationer i denne var nødvendig for at kunne foretage Projektering af Vandløbsreguleringer, Vandingsanlæg, Vandkraftanlæg og lign., søgte Lærestalten og fik en Bevilling paa 1125 Kr. paa Finansloven for 1926—27 til Anskaffelse af et Vandmaalingsinstrument; jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 1757—60.

o. Det teknologiske Laboratorium.

Laboratoriets Driftsbudget. Ved Skrivelse af 15. August 1925 billigede Ministeriet, at der af det til Driften af et teknologisk Laboratorium bevilgede Beløb maatte anvendes 985 Kr. 25 Øre til Flytning af Maskiner, tilhørende Laboratoriet. — Under 13. Februar 1926 og 1. Juli s. A. gav Ministeriet Tilladelse til, at der af samme Bevilling maatte anvendes henholdsvis 1515 Kr. og 2372 Kr. 40 Øre til Dækning af Udgifter ved Opbevaring og Vedligeholdelse af Laboratoriets Inventar og Maskiner i forskellige private Magasiner. — Ved Skrivelse af 4. Marts 1926 tillod Ministeriet, at der af det til det teknologiske Laboratoriums Drift bevilgede Beløb maatte anvendes 1000 Kr. til Assistance for Laboratoriebestyreren ved Udarbejdelsen af Detailplaner til Laboratoriets Montering. — Ved Skrivelse af 22. s. M. billigede Ministeriet, at der maatte anvendes 1700 Kr. af Laboratoriets Driftsbudget til Dækning af den ved den forhøjede Betaling til Fagskolen for mindre industridrivende forventede Merudgift for den i Fagskolens Lokaler stedfundne Undervisning af polytekniske Studerende.

— *Genbevilling af Restbeløb til Indretning af det teknologiske Laboratorium.* Af det paa Finansloven for 1920—21 og 1921—22 samt Tillægsbevillingsloven for 1920—21 til Opførelse og Indretning af et teknologisk Laboratorium bevilgede Beløb paa 155,000 Kr., hvoraf 90,000 Kr. til Maskiner, Inventar m. m., var der i Finansaaret 1925—26 endnu 84,500 Kr., hvoraf 19,500 til Maskiner, Inventar m. m., uanvendt tilbage. Da det var meget ønskeligt, at Laboratoriet snarest muligt blev sat i Gang, blev det nævnte Beløb 84,500 Kr. foreslaaet genbevillet paa Finansloven for 1926—27. Jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1189—94, og for 1925—26, Tillæg A., Sp. 1761—62. Bevillingen nedsattes til 76,050 Kr.

p. Laboratoriet for Bygningsstatik.

Genbevilling af Beløb til Laboratoriets Indretning. Paa Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1924—25 blev der genbevillet et Beløb af 57,250 Kr. 71 Øre, som ved Afslutningen af Finansaaret 1923—24 var til Rest af en tidligere given Bevilling til Indretning af et Laboratorium for Bygningsstatik. Beløbet var fordelt med 40,000 Kr. til Istandsætning af en Del af den gamle Staldbygning paa Sølvgadens Kasernes Grund til Anvendelse for Laboratoriet og 17,250 Kr. 71 Øre til dets Indretning og til Montering af Maskiner, som tidligere var indkøbte, samt til supplerende Anskaffelser af Maskiner m. v. til Laboratoriet.

Det lykkedes imidlertid ikke at faa den omtalte Staldbygning til Raadighed inden nævnte Finansaars Udløb, og Bevillingen kom derfor ikke til Anvendelse i Beretningsaaret.

I Skrivelse af 4. November 1925 anmodede Læreanstalten derfor om, at det maatte være den tilladt paa forventet Efterbevilling for Finansaaret 1925—26 at anvende anførte Beløb af 57,250 Kr. 71 Øre til Reparation m. v. af Staldbygningen og Indretning af Laboratoriet for Bygningsstatik i en Del af denne Bygning.

Da det imidlertid viste sig, at det ikke vilde være muligt at fuldende de paagældende Bygningsarbejder inden sidstnævnte Finansaars Udgang, blev Beløbet optaget paa Finansloven for Finansaaret 1926—27 ved dennes 3. Behandling i Folketinget i Stedet for som oprindeligt foreslaaet af Læreanstalten paa Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1925—26. Derved blev Beløbet paa Grund af en almindelig Nedsættelse af Finanslovens Bevillinger formindsket med 10 pCt. til 51,525 Kr. Jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg B., Sp. 1759—60.

— *Indretning af en Lejebolig for Professor, Dr. A. Ostenfeld.* I Skrivelse af 19. Februar 1926 tilskrev Læreanstalten Ministeriet om, at den fra Professor, Dr. A. Ostenfeld havde modtaget Meddelelse om, at han ved nærmere Overvejelse var kommet til det Resultat, at han paa Grund af sin Øjensvaghed ikke mente at turde paatage sig at indrette og bestyre Laboratoriet for Bygningsstatik, med mindre der bødes ham saadanne Arbejdsbetingelser, at der kunde være nogen Udsigt for ham til at udrette noget i de Aar, han endnu havde tilbage. Disse Betingelser var, at der ansattes en Assistent til udelukkende Tjeneste ved Laboratoriet, og at der indrettedes en mindre Bolig for ham ved Laboratoriet, dette sidste for at det kunde blive ham muligt at udnytte Tiden om Aftenen til Laboratoriarbejde. Professor Ostenfeld tilføjede, at efter at han nu havde ventet paa Laboratoriet i ni Aar til Trods for, at det efter gentagne Forslag fra hans Side for længe siden kunde have været i Drift, kunde han ikke anse sine Ønsker for ubeskedne.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om en Assistent maatte det i al Almindelighed betragtes som givet, at et Laboratorium som dette ikke kunde undvære en saadan Hjælp, men dette gjaldt i særlig Grad her, hvor Bestyreren ikke havde sin fulde Synskraft, og det maatte derfor betragtes som en Nødvendighed, at Professor Ostenfeld kom til helt og holdent at raade over en Assistent. Indtil videre vilde man kunne nøjes med en honorarlønnet Assistent med samme Løn som de andre Assisterter i Bygningsstatik, nemlig 3600 Kr. + Dyrtdstillæg.

Med Hensyn til Boligen var Forholdet det, at Professoren paa Grund af sin Øjensvaghed ikke kunde færdes paa Gaden om Aftenen og derfor ikke vilde kunde udnytte Aftenerne til Laboratoriarbejde, hvis han ikke fik Bolig i umiddelbar Forbindelse med Laboratoriet. Han anmodede kun om en beskeden Lejebolig paa ca. 4 Værelser. Efter hvad Arkitekten havde oplyst, var det muligt at indrette en saadan Bolig i nogle Lokaler ovenover det Staldrum, som nu indrettedes til selve Laboratoriet. Bekostningen herved skønnedes at ville blive ca. 10,000 Kr., en Udgift, der ikke vilde være spildt, selv om Professor Ostenfeld ikke kom til at bo der i ret mange Aar, da Læreanstalten i

højeste Grad manglede Lokaler og derfor vilde kunne benytte Værelserne i en eventuel Lejebolig som en Udvidelse af sine Undervisningslokaler. Det bemærkedes, at Professor Ostenfeld var villig til at give en efter Forholdene rimelig Leje af Boligen, f. Eks. 1200 Kr. aarlig, og at Læreanstalten i længere Tid havde søgt at finde en Bolig for Professor Ostenfeld i Nærheden af Sølvgadens Kaserne, men uden Resultat.

Da Professor Ostenfeld i sin Tid havde udarbejdet Planerne for Laboratoriet for Bygningsstatik, og da han i de sidste 10 Aar i stadigt Haab om snart at komme til at indrette Laboratoriet havde syslet med alle Enkelthederne Laboratoriet vedrørende, vilde det være et stort Tab for Læreanstalten og for Faget, hvis han ikke fik Lejlighed til at sætte Laboratoriet i Drift. Professor Ostenfeld var en af Verdens mest fremragende Bygningstatikere, og det vilde af Hensyn til Læreanstaltens Prestige i Udlandet være af stor Betydning, om Professoren vedblev endnu i nogle Aar at være knyttet til Læreanstalten.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1925—26 blev der indført følgende Tekstanmærkning: »Af det under Den polytekniske Læreanstalts Udgiftspost b. 21. Laboratoriet for Bygningsstatik besparede Beløb kan anvendes indtil 10,000 Kr. til Indretning af en Bolig for Professor Ostenfeld paa Sølvgadens Kasernes Grund«, jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg B., Sp. 2449—52, medens Forslaget om Ansættelse af en Assistent ikke blev fremmet.

q. Andre Forhold vedrørende Læreanstaltens Budget.

Under 3. Maj 1926 meddelte Ministeriet, at Lejesummen 1500 Kr., som Læreanstaltens Forberedelseskursus til dens Adgangseksamen hidtil havde betalt for Benyttelse af Lokaler, kunde nedsættes til 1350 Kr., efter at Tilskudet til Hjælpeforeningen for polytekniske Eksaminander paa Finansloven for 1926—27 var blevet nedsat med et lignende Beløb.

— Under 16. September 1925 bifaldt Ministeriet, at der afholdtes et Beløb af 1596 Kr. af Læreanstaltens Udgiftspost a. 4. Vikarudgifter, til Antagelse af løs Medhjælp under Gaardbetjent J. C. Larsens Sygdom i Tiden fra Januar—August s. A.

— Ved Skrivelse af 21. November 1925 billigede Ministeriet, at der paa Udgiftspost A. 4., Vikarudgifter, afholdtes en Udgift paa 140 Kr. til Vikarhjælp i 1½ Maaned under Bibliotekmedhjælperens Sygdom.

— Under 29. Maj 1926 bifaldt Ministeriet følgende Nedsættelse af det paa Læreanstaltens Udgiftspost c. Bygningsudgifter for Finansaaret 1926—27 opførte Beløb, ialt 49,245 Kr.:

c. 1. Aarlige Vedligeholdelsesudgifter nedsattes med 4440 Kr. til 22,560 Kr.

c. 2. Vedligeholdelse af Tjenesteboliger nedsattes med 1035 Kr. til 1485 Kr.

c. 3. Hovedstandsættelser nedsattes med 495 Kr. til 2130 Kr.

c. 4. Vedligeholdelse af Kedelanlægget nedsattes med 375 Kr. til 1625 Kr.

c. 5. Skatter og Afgifter, nedsattes med 100 Kr. til 12,900 Kr.

— Til Indretning af W. C. i to af Lærestaltens Tjenesteboliger i Portbygningens Kælderetage foresloges der paa Finansloven for 1926—27 bevilget et Beløb af 2625 Kr. Indehaverne af nævnte Boliger havde hidtil været henviste til at benytte to Gaardklosetter, hvortil der kun var Adgang gennem en aaben Gaard. I Sygdomstilfælde og om Vinteren var dette til stor Gene, hvortil kom, at Klosetternes Beliggenhed i et Udhus, der ikke kunde opvarmes, tit voldte Vanskeligheder om Vinteren. Jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 1761—64. Ved den foretagne Nedsættelse af Finanslovens Bevillinger blev Beløbet nedsat til 2130 Kr.

— Paa Tillægsbevillingsloven for 1925—26 bevilgedes der 4645 Kr. til Anskaffelse af 2 nye Vandvarmere til Varmeanlægene i Lærestaltens elektrotekniske Fløj, jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 5667—68.

— Paa Tillægsbevillingsloven for 1925—26 bevilgedes der 2000 Kr. til Reparation af Fyrapparatet ved en af Lærestaltens Kedler i Opvarmningsanlægget. Jfr. Rigsdagstidende for 1925—26, Tillæg A., Sp. 5667—68.

— Ved Skrivelse af 29. April 1926 tillod Ministeriet, at Lærestaltens Udgiftspost C. 5. — Skatter og Afgifter — maatte overskrides med et Beløb af 2000 Kr. for Finansaaret 1925—26. Den regnskabsmæssige Overskridelse af Kontoen blev ved Regnskabets Afslutning opgjort til 792 Kr. 85 Øre.

— Med Ministeriets Billigelse afholdtes der følgende Udgifter af Udgiftspost i. Ekstraordinære Udgifter for Finansaaret 1925—26: Til Dækning af Udgifter ved Lærestaltens Direktørs Rejse til den tekniske Højskole i Karlsruhe i Anledning af denne Højskoles 100-Aars Jubilæum 644 Kr. 69 Øre. Til Bomster, Kranse og lign. 287 Kr. Til Anskaffelse af 100 Særtryk af »Polyteknikeren«, indeholdende Direktørens Tale ved Lærestaltens Aarsfest 25 Kr. 94 Øre. Til Dækning af Repræsentationsudgifter m. v. ved et Besøg af Ingeniør, Dr. E. J. Philip, Inspektør ved den tekniske Højskole i Stockholm 52 Kr. 30 Øre. Til delvis Erstatning for en stjaalet Overfrakke 50 Kr. Til Dækning af Udgifterne ved et Foredrag for Lærestaltens Studerende af Professor i Maskinlære ved den tekniske Højskole i Stockholm C. E. L. Hubendick 118 Kr. 20 Øre. Til Dækning af Udgifterne ved et Foredrag for Den polytekniske Lærestalts Studerende om Deutsches Museum i München af Professor, Dr. Matschoss 184 Kr. Til Dækning af Udgifterne ved 3 Foredrag med tilhørende Filmsforevisning, som Ingeniørerne Axel Petersen og Arnold Poulsen holdt for Lærestaltens Studerende om »Den talende Film« 345 Kr. 70 Øre. Til Dækning af Udgifterne ved Lærestaltens Aarsfest 1595

Kr. Til delvis Dækning af Udgifterne ved en Studierejse, som Inspektør M. C. Harding foretog i Maj 1926 til de tekniske Højskoler i Paris 300 Kr.

— *Nedsættelse af forskellige Poster paa Læreanstaltens Budget.* Foruden de foran nævnte Nedsættelser af Laboratoriets og Samlingers Bevillinger blev følgende Udgiftsposter nedsatte paa Finansloven for 1926—27 med:

- d. Belysning, Brændsel, Rengøring og Inventarium 8000 Kr.
- e. Tryknings-, Kontor- og Eksamensudgifter 1800 Kr.
- f. Understøttelse af Studerende ved Den polytekniske Læreanstalt til Anskaffelse af Bøger, Tegnerrekvisitter og lign. 500 Kr.
- g. 2. Tillæg til Understøttelser til ikke pensionsberettigede 1055 Kr.
- i. Overordentlige Udgifter 400 Kr.
- k. Til Rejseunderstøttelser 400 Kr.
- l. Tilskud til Hjælpeforeningen for polytekniske Eksaminander 150 Kr.
- m. Bidrag til Kvæsturudgift 40 Kr.
- n. Til Dækning af Polyteknikerraadets Administrationsudgifter 25 Kr.
- p. Læreanstaltens Andel i Udgiften ved Udgivelsen af Universitetets, Kommunitetets og Den polytekniske Læreanstalts Aarbog 150 Kr.
- q. Til Godtgørelse for uformuende Doktorander for en Del af deres paaviselige Udgifter ved Trykning af Doktordisputatser til Erhvervelse af den tekniske Doktorgrad 150 Kr.

IV. Forelæsninger, Øvelser og Eksaminer.

a. Forelæsninger og Øvelser.

Med Hensyn til de af Læreanstaltens Lærere afholdte Forelæsninger og Øvelser henvises til Læreanstaltens korte Aarsberetning.

— *Ekstraordinære Foredrag af Foredragsholdere udenfor Læreanstaltens Lærerpersonele.* Den 15. Oktober 1925 holdt Ingeniør Rejtharek et Filmforedrag om den czekoslovakiske Sukkerindustri. — Den 26. s. M. holdt Professor, Dr. ing. h. c. C. Matschoss Foredrag om »Das deutsche Museum in München«. — Med Lærerraadets Billigelse afholdtes der i Efteraarshalvaaret 1925 to Rækker særlige Forelæsninger over Telefontechnik, nemlig af Afdelingsingeniør L. J. Saltoft: Om Kontrolmaalinger af Pupinkabler og om Forhold mellem Stærkstrøms- og Svagstrømsledninger, og af Ingeniør L. M. Olsen: Om Planlæggelsen og Udførelsen af Telefonledninger i København. — Professor ved den tekniske Højskole i Stockholm, E. Hubendick holdt den 5. Marts 1926 Foredrag om Spiritusmotorer.